

Geven is beter dan nemen

Zondag 15 mei 2022, 19.00 uur | HC zondag 42, vr. & antw. 110-111

Zingen: Ps.24:1,2 | Gz.228:1,4,6 | Ps.62:5,7 | Ber. HC | Ps.73:14 | Ps.119:18

Schriftlezing: Lukas 19:1-10

Klassieke versie

Vraag 110: Wat verbiedt God in het achtste gebod?

Antwoord: God verbiedt niet alleen het stelen en roven, wat de overheid straft, maar Hij noemt ook diefstal: alle verkeerde handelingen en vergrijpen, waarmee wij het bezit van onze naaste in handen trachten te krijgen, hetzij met geweld of schijn van recht, zoals met vervalsing van gewicht, lengte, maat, waar en munt, met woeker of door enig middel dat God verboden heeft. Hij verbiedt bovendien alle gierigheid, alle misbruik en verkwisting van zijn gaven.

Vraag 111: Maar wat gebiedt God u in dit gebod?

Antwoord: Dat ik het belang van mijn naaste, waar ik kan en vermag, bevorder en met hem zo handel als ik zelf wilde dat men met mij handelde. Bovendien, dat ik getrouw mijn arbeid verricht om de behoeftigen te kunnen bijstaan.

Eenvoudige versie (dr. W. Verboom)

Vraag 110: Wat verbiedt God in het achtste gebod?

Antwoord: God verbiedt niet alleen het stelen dat de overheid straft, maar ook alle andere vormen van diefstal waardoor we onze naaste te kort doen. Ook mogen we de gaven die God aan ons geeft niet misbruiken of verspillen, of gierig zijn.

Vraag 111: Wat gebiedt God in dit gebod?

Antwoord: Dat we het welzijn van anderen zoeken en hem behandelen zoals we dat voor onszelf zouden willen. Door te werken kunnen we ook anderen helpen.

Samenvatting van de preek

Ook het achtste gebod staat in het derde stuk van de HC, over de dankbaarheid. Als Jezus Heere is van je leven, dan ook van je portemonnee! De HC trekt het achtste gebod breder dan alleen ‘niet stelen’. Het is niet alleen negatief: wat er niet mag; maar ook positief: hoe je wél met je geld en goed kunt en moet omgaan.

In onze samenleving draait alles om nemen, consumeren, kopen. Reclame speelt in op ons begerig hart. Dat is trouwens altijd wel zo geweest, denk aan Zacheüs’ tijd. Echt gelukkig werd Zacheüs trouwens niet van al dat nemen: hij was eenzaam en alleen. Zowel kinderen als volwassenen vinden geven moeilijker dan nemen.

Wij zijn geen letterlijke dieven (waarschijnlijk), maar de HC zegt dat de HEERE ook ‘alle gierigheid’ verbiedt. Gierigheid is begeerte naar (meer) geld en goed. ‘Als ik dat nu eens had, dan...’ Ps. 62:7 berijmd geeft ons een waarschuwing: let erop dat je het hart niet op je vermogen zet, want je wordt bedrogen waar je bij staat. Je denkt gelukkig te worden, maar blijft achter als een Zacheüs...

Tot zover ging het over geld *verkrijgen*. Dat moet op een eerlijke manier. Maar de HC zegt ook iets over geld *uitgeven*. Dat mag namelijk niet door ‘misbruik en verkwisting van Zijn gaven’. Alles wat je hebt is van de Heere! Wat heb je, wat je niet hebt ontvangen? (1 Kor. 4:7) Als dat waar is dan ben je toch ook geroepen ervan te delen? Misbruik en verkwisting zijn dan uit den boze. Wat misbruik en verkwisting is, is een gewetenszaak. Zie vraag 3 hieronder.

Hoe dan wel je geld te besteden? ‘Dat ik het belang van mijn naaste bevorder’, zegt de HC. Denk maar aan Jezus’ gebod: ‘heb je naaste lief als jezelf’, dat geldt dus ook voor je portemonnee. Daarom hebben we een diaconie, die geld inzamelt om weer uit te delen aan wie het nodig heeft. Daarom hebben we

een kerkvoogdij, zodat we kunnen geven om de kerk en de verkondiging van het Woord in stand te houden. Het zijn de *inzamelingen van de liefdegaven*.

In de behoeftige (antw. 111) ontmoeten we de Heere Jezus Christus Zelf. ‘wat u aan de minste van Mijn broeders hebt gedaan, hebt u aan Mij gedaan’ (Matt. 25:40). En Jezus Zelf leert het ons wat het is om te geven! Als er één is die weet dat het ‘zaliger is te geven dan te ontvangen’ (Hand. 20:35), dan is Hij het wel. Als je moeite hebt met geven, denk dan aan Hem, want Hij is de ultieme Gever. Hij gaf Zichzelf, Hij gaf alles wat Hij had en wat Hij was, om arme zondaren (die het niet verdienden) te bevrijden.

Wat zo mooi is: dan is geven nooit moralistisch. Je móet. Zo werkt het niet. Als je de Heere Jezus ontmoet, dan verandert er wat, dan gá je geven, als vanzelf. Het bewijs? Zacheüs! De grootste gierigaard, afperser, eigenlijk gewoon een dief. Totdat hij Jezus tegenkwam, Jezus Die hem zag ondanks zijn ellende en zonde. Jezus Die Zichzelf aan hem gaf. Dat verandert alles bij Zacheüs. Spontaan springt hij op en belooft ieder die hij afgeperst heeft te vergoeden. En de helft van zijn bezit wordt een gift aan de armen! Genade schenkt een ruim en gul hart.

Paulus zegt: ‘God heeft de blijmoedige gever lief’ (2 Kor. 9:7). Niet de grote gever, want wat voor de een weinig is is voor de ander veel. Maar de *blijmoedige* gever: hij die met liefde geeft van zijn overvloed. Vrijwillig en van harte, zoals Zacheüs. Dat kan alleen als je door de Heere Jezus losgemaakt bent van de macht van geld en goed, en de ware rijkdom hebt gevonden in Hem.

Eens zal er een einde komen aan gierigheid en zelfzucht, aan de schijnbaar eeuwige strijd om bezit. Dan denken we aan het Koninkrijk van God. Daar is het inderdaad: eerlijk delen. Samen delen van de overvloed van het paradijs. Samen delen in de heerlijkheid van Christus Jezus, de Heere.

Als je zo deelt met de naaste, dan mag je eens thuiskomen in dat Rijk van God. Weiger je echter te delen met God en je naaste, ben en blijf je bezig met graaien en verzamelen? Dan zal de Heere Zijn zaligheid ook niet met je delen. Dan hoor je daar niet thuis, maar pas je beter bij de rijke man in de hel, die de arme Lazarus

altijd voorbijliep – en die nu pijn lijdt in de vlammen. Want ‘hebzuchtigen zullen het Koninkrijk van God niet beërven’ (1 Kor. 6:10).

Maar: een hebzuchtige, een gierigaard, zelfs een dief of een misdadiger aan het kruis, die zich tot Jezus wendt, die zál behouden zijn. Die hoort de woorden van Jezus tot de dief en tollenaar Zacheüs: ‘heden (vandaag) is dit huis zaligheid ten deel gevallen’.

Verder lezen over geld en goed in de Bijbel

Zie Lev. 25:23-28 en 35-43; Deut. 25:13-16; Luk. 6:27-38; Luk. 12:13-21; Luk. 16:19-31; Luk. 18:18-30; 1 Tim. 6:3-10 en 17-19; Jak. 5:1-6.

Gezang 407 (Weerklank) – berijming van HC zondag 42

1. God heeft de mens verboden om te stelen.

De overtredingen zijn talloos vele:

niet stelen slechts, ook listige praktijken

waarmee ik tracht mijzelf te gaan verrijken

ten koste van de naaste en diens goed,

dat ik voortdurend respecteren moet.

2. Hij wil niet dat ik maat of munt verander,
oneerlijk ben in 't nadeel van een ander.

Met mijn bezit moet ik Hem altijd eren,

mijn naaste dienen; daarom wil de Here

niet dat ik uit begeerte gierig leef,

misbruik, verkwist de gaven die Hij geeft.

3. God heeft hiermee ook het gebod gegeven

tot heil steeds van mijn medemens te leven

en in de omgang hem de hulp te bieden,

waarvan ik wens dat mij die zal geschieden.

Hij eist dat ik mijn arbeid trouw verricht, Tekst: dr. H. van 't Veld

opdat de nood der arme wordt verlicht.

Melodie: Psalm 78

Om over door te denken/praten

1. Herkent u dat geld of goed weggeven pijn kan doen? Of geeft het u juist vreugde?
2. Israël gaf de ‘tienden’: een tiende deel van je inkomen voor de Heere en de naaste. Hoeveel procent geeft u weg? Zou u meer kunnen/willen geven?
3. Kunt u voorbeelden noemen van ‘misbruik en verkwisting van Gods gaven’?

Vragen voor de kinderen

1. Vind jij delen (van bijvoorbeeld speelgoed met je broertje of zusje) ook zo moeilijk? Kun je ook oefenen in delen?
2. Vind jij het een goed idee om een klein deel van je (zak)geld weg te even aan een goed doel?